

Słowo

*Materiały kaznodziejskie
oraz dla grup biblijnych*

numer 102 – sierpień 2019

Adres wydawcy:

„Augustinus”
Skr. Poczтовая 28
59-902 Zgorzelec 4
E-mail: augustinus@irs.nu

Autorzy:

Tomasz Pieczko:
ttjpieczko@gmail.com
Pedro Snoeijer:
psnoeijer@wp.pl

Strony internetowe:

www.augustinus.pl
www.blogpastoratomaszpieczko.blogspot.com
www.pedrosnoeijer.blogspot.com

Od Redakcji

Drogi czytelniku,

Otrzymałeś kolejny numer naszego biuletynu zatytułowanego „Słowo”.

Oczywiście chodzi tu o odniesienie do Słowa Bożego, którego głoszenie jest jednym z podstawowych zadań Kościoła.

W naszej pracy chcemy - na miarę naszych możliwości - pomóc tym, którzy zajmują się głoszeniem Słowa (np. głoszą kazania), a także tym, którzy prowadzą studia czy spotkania biblijne.

Chcemy także naszym biuletynem podać nieco informacji tym, którzy prowadzą własne refleksje biblijne. Chcemy ich zachęcić, a jednocześnie nieco ułatwić im ich poszukiwania.

W biuletynie nie chcemy i celowo unikamy wykładu typowo akademickiego.

Chcemy natomiast dostarczyć informacji (a także inspiracji) tym, którzy być może z różnych powodów nie mogą udać się do biblioteki, nie mogą zbyt łatwo zdobyć poszukiwanych pozycji książkowych, lub po prostu muszą przygotować

kazanie lub studium biblijne, mając czas nader ograniczony.

Jeśli macie pytania, sugestie, zawsze jesteśmy otwarci na Wasz głos.

Waszymi pytaniami, czy wskazówkami, związanymi z Waszymi oczekiwaniami, możecie współtworzyć z nami to skromne piśmiennictwo.

Pragniemy jednak nade wszystko, aby Słowo Biblii, jedyne nieomylne, stało się treścią życia praktycznego tych, którzy zajmują się Jego głoszeniem, tych, którzy prowadzą zajęcia biblijne w Kościołach lokalnych - w zborach, tych, którzy poszukują życia w prawdzie.

Tego zatem Wam życzymy drodzy Czytelnicy: niech Wam błogosławi nasz Pan Wszechmogący i niech Was prowadzi w lekturze i rozważaniu Jego Słowa, w Waszym życiu Słowu temu podporządkowanym.

Redakcja.

Studium Biblijne: I Ks. Mojż. / Rodzaju 3:14-24

Po pierwszym grzechu, opisanym w poprzednim fragmencie, teraz czytamy o tym, jak Bóg ogłasza sąd.

Ważnym jest aby pamiętać, że to nie jest przykazanie, któremu trzeba być posłusznym, lecz to deklaracja Boża o tym jak życie będzie wyglądało. Nie jest grzechem człowieka, aby szukać drogi, by mieć mniej problemów przy pracy, czy mniej bóli przy rodzeniu. Sam fakt, że należy szukać sposobów na zmniejszenie cierpień pokazuje, że rzeczywiście jest tak, jak Bóg powiedział.

3:14

Po zadaniu pytań mężczyźnie i kobiecie, Pan teraz zwraca się do węża, czyli do samego szatana. Szatan nie otrzymuje możliwości wytłumaczenia się, ale zostaje od razu potępiony. Wydaje się najpierw, że wąż poniesie przekleństwa, ale następny werset wyjaśnia, że nie chodzi o niego, lecz o szatana, który wykorzystał zwierzę do swoich celów. *Proch* lub *kurz*, jak też można tłumaczyć hebrajski wyraz, jest znakiem poniżenia (Ps. 44:25; 72:9) oraz totalnej klęski (Iz. 25:12; Mich. 7:17).

Jedzenie kurzu niekoniecznie należy traktować dosłownie. To metafora poniżenia i klęski, używana także w innych miejscach Starego Testamentu (np. Izaj. 49:23; Mich. 7:17). Bóg zwycięży ostatecznie nad szatanem poprzez śmierć krzyżową Jezusa Chrystusa, ale zanim to nastąpi upłynie jeszcze wiele czasu. Bóg najpierw przez wiele wieków będzie rozwijał swój plan i historię zbawienia.

W tym czasie przez różne klęski, Bóg pozwoli, by szatan testował lub doświadczał każde pokolenie (Sę. 2:22) i uczy lud, aby walczyć przeciw kłamstwu (Sę. 3:2).

3:15 – Proto-Ewangelia

Werset ten jest tzw. Proto-Ewangelią. To pierwsza zapowiedź przyjścia Mesjasza w Biblii. Hebrajski wyraz tłumaczony, jak *potomstwo* oznacza bardziej dosłownie *nasienie*. Może oznaczać bezpośredniego potomka (np. w I Mj. 4:25; 15:3) lub też późniejszego, dalszego lub nawet całą grupę potomków, czyli potomstwo

w sensie ogólnym. W Piśmie Świętym wszystkie te znaczenia są rozwinięte.

Bezpośrednimi potomkami są Abel i Set, potem też Abraham, Izaak i Jakub, następnie Dawid, będący typami Chrystusa, ale też lud Izraela w całości (w tym Kościół jako całość) a ostatecznie Mesjasz Jezus Chrystus, Który ostatecznie spełni prorocstwo zawarte w tym wersecie.

Obietnica ta zostaje ciągle powtarzana przez Boga, np. kiedy Bóg obiecuje Dawidowi potomka, który będzie siedział na jego tronie (2 Sam. 7:12).

Apostoł Paweł nawiązuje do potomstwa Abrahama, którym jest Jezus Chrystus (Gal. 3:16), ale też Kościół (Rz. 16:20; Gal. 3:29).

Potomstwem węża nie są oczywiście małe węże, ani demony (gdyż Szatan nie jest ojcem demonów). Są nim natomiast wszyscy ludzie, naśladowający szatana, którzy zbuntowali się przeciw Bogu i nie nawrócą się.

Implikuje to, że ludzkość jest od teraz podzielona: jest potomstwo kobiety, należące do Boga i chodzące Jego drogą, oraz potomstwa węża, szatana czyli wszyscy niewierzący, będący wrogami ludu Bożego i dlatego kiedyś doświadczą gniewu Bożego (w piekle). Istnieją wybrani, miłujący Boga, oraz ci, którzy miłują siebie samych (Jn. 8:31-32, 44; 1 Jn. 3:8). Każda następna osoba opisana w Księdze Rodzaju należy albo do potomstwa kobiety, albo do potomstwa węża, nie ma innej możliwości i nie ma neutralności w tej sprawie. Czytelniku: czym potomkiem jesteś?

Ponieważ Adam, pierwszy człowiek reprezentujący wszystkich ludzi, zawiódł, dlatego musi przyjść drugi Adam, niebiański Adam, który nie zawiedzie (por. Dan. 7:13-14; Rz. 5:12-19; 1 Kor. 15:45-49; Hb. 2:14; Obj. 12). To oznacza walkę, ponieważ szatan, który skłonił do grzechu, sam chce rządzić.

Hebrajskie wyrazy tłumaczone, jako *zdepcze* i *ukąsisz* pochodzą z tego samego rdzenia, co wskazuje na to, że po obu stronach będą poważnie ranni. Nastąpi ostra i długotrwała walka, co oznacza wiele cierpienia, także dla potomstwa kobiety, ale koniec i zwycięstwo jest

pewne: mimo poważnych cierpień, potomstwo kobiety zwycięży (por. Iz. 53:12; Łk. 24:26, 46-47; Rz. 16:20; 2 Kor. 1:5-7; Kol. 1:24; 1 P 1:11). Należć do potomstwa kobiety, do Boga, nie oznacza, że nie doświadczysz cierpienia i klęski.

3:16 – Kobieta

Skutek grzechu w przypadku kobiety dotyka przede wszystkim sferę, w której ona ma odpowiedzialność: jej relacja z mężem oraz jej funkcja w rodzeniu dzieci i rola matki. Zamiast wolności, której pragnęła, doświadczy kontrolowania a zamiast jedności doświadczy kłótni.

Należy dokładnie przeczytać tekst. Dosłownie hebrajski tekst mówi: *pomnożę bóle* (lub *cierpienie*) *potępienia twojego*. Wyraz *bóle* (tłumaczone, jako *dolegliwości*) po hebrajsku nie oznacza tylko bóli fizycznych/cielesnych, ale wszelki rodzaj bóli i cierpień, także emocjonalnych. Kobieta będzie rodziła w większych bólach cielesnych (Ps. 127:2; Prz. 5:10), ale też będzie doświadczała cierpień emocjonalnych, psychicznych. Ewa też cierpiała potem, gdy straciła Abła przez morderstwo Kaina oraz po wygnaniu Kaina (1 Mj. 3:16; 4:1-7, 25).

Skutkiem grzechu jest śmierć. Ale jednocześnie jest nadzieja. Kobieta rodzi dzieci, co oznacza, że będzie nowe pokolenie. Sama kiedyś umrze, ale ludzkość nie zginie. Przez rodzenie w bólach ludzkość może dalej istnieć. Bóg dał przykazanie, aby człowiek się rozradzał i rozmnażał aby wypełnić ziemię (1:28). To staje się teraz trudne i bolesne, ale, mimo przekleństwa, jest z Bożej łaski nadal możliwe. Ewa została stworzona z mężczyzny przez Boga, teraz sama stworzy, razem z Bogiem, syna, następnego mężczyznę (I Mojż. 4:1). Każde narodzenie niemowlęcia jest znakiem nadziei i łaski Bożej. Karą za grzech była śmierć, ale Bóg chce dać życie a matka może grać w tym ważną rolę.

Apostoł Paweł nawiązując do tego wersetu (1 Tym. 2:15), pisze, że *kobiety dostąpią zbawienia* (lub: *uratowania*) przez macierzyństwo. Nie może to oznaczać, że przez samo rodzenie dzieci, kobieta jest pojednana z Bogiem, gdyż byłoby to najwyraźniej wbrew nauczaniu Pisma Świętego, że tylko z łaski przez wiarę jesteśmy

zbawieni (np. Ef. 2:8-). Pawłowi chodzi tu o uświęcenie, jak też pisze w Liście do Filipian: *Przeto, umiłowani moi, (...) z bojaźnią i z drżeniem zbawienie swoje sprawujcie* (Fil. 2:12). Uświęcenie należy nierozdzielnie do zbawienia, gdyż bez uświęcenia nikt nie dojdzie do Boga (Heb. 12:14). Warunkiem, który Paweł stawia nie jest rodzenie dzieci, lecz *trwanie w wierze i miłości*.

Akceptowanie swojej roli, jako kobiety i matki należy do uświęcania życia, tak samo jak bycie głową i przywódcą należy do uświęcania życia w przypadku mężczyzny.

Pragnienie i rządzenie

Fraza *ku mężowi twemu pociągać cię będzie pragnienie twoje, on zaś będzie panował nad tobą* (w. 16c) jest nieco niejasna. Wyraz *pragnienie* nie oznacza tu miłości, lecz pragnienie, aby rządzić nad mężem. Struktura tekstu po hebrajsku sugeruje, że pragnieniem kobiety jest, aby sama rządziła nad mężem. Zostaje to potwierdzone przez fakt, że w następnym rozdziale widzimy (po hebrajsku) prawie identyczne słowa, które Bóg kieruje do Kaina: *Kusi cię, lecz ty masz nad nim panować* (4:7). Ponieważ hebrajska gramatyka nie zna osobnej formy czasownikowej dla czasu przeszłego, teraźniejszego i przyszłego, należy rozumieć z kontekstu, o który czas chodzi. Można tu (3:16) tłumaczyć w czasie przeszłym: *ponieważ pragnęłaś (panować nad) mężem, on będzie panował nad tobą*. Tu wyraz *panować* nie oznacza tylko być przywódcą (co jest zadaniem męża), lecz wyraz ten może mieć negatywne znaczenie: *dominować, panować w sposób nadużywający swojej pozycji* itp. Tekst ten nie mówi o podporządkowaniu (uleganiu) żon ich mężom, co jest częścią Bożego porządku w stworzeniu (por. Ef. 5:22), lecz mówi tu o nadużyciu tej sytuacji przez męża.

Należy też pamiętać, że Bóg nie mówi, że teraz mężczyzna powinien nadużywać swojego panowania nad kobietą, lecz Pan tylko prorocko zapowiada, jak będzie sytuacja faktycznie wyglądać. Nie oznacza to w żaden sposób, że Bogu to się podoba. Mężczyzna nigdy nie może powoływać się na Biblię, jeśli nadużywa swojej sytuacji i panuje nad żoną w sposób wbrew woli Bożej!

3:17-19 – Mężczyzna

Skutek grzechu i sąd nad nim dla mężczyzny dotyka miejsce, gdzie on miał odpowiedzialność: ziemia, którą musi uprawiać, przestrzeń na zewnątrz, poza domostwem. Poza tym sąd Boży jest związany z przestępstwem dokonany przez Adama: zjadł zakazany owoc, w ogłoszeniu sądu Bóg aż pięć razy używa słowa *jeść* (3:17-19). Tak jak kobieta, Adam będzie cierpiał w naturalnych relacjach. Hebrajski tekst używa tego samego wyrazu, aby określić bóle, których doświadczył Adam przy pracy w polu, jak Ewa przy rodzeniu dzieci.

Naturalną relacją mężczyzny jest ta z ziemią, na której ma pracować, wg wcześniejszego nakazu Boga (1:28; 2:15) Ale teraz ta praca stanie się trudna i bolesna. Człowiek ma panować nad ziemią, ale role się odwracają, ziemia już nie współpracuje i nie poddaje się Adamowi, lecz staje się jego wrogiem. Zamiast dobrych plonów rosną ciernie i osty, ziemia panuje nad nim. Praca jest dobra i stanowi błogosławieństwo (2:15), ale od teraz oznacza też walkę, staje się niewdzięczna i nie zawsze człowiek otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie za swój trud. Ziemia jest oporna, co spowoduje dużo trudu, bólu i cierpienia zarówno dla samej przyrody jak i dla człowieka (por. I Mj. 2:7; Rz. 8:20-22). Ekologia jest jak najbardziej zależna od moralności człowieka (I Mj. 4:12; 6:7; III Mj. 26; V Mj. 11:13-17; 28; Joel 1-2).

Ciernie i osty są częścią przyrody, ale nie są dobre dla człowieka, nie stanowiąc pożywienia. Ich wzrost staje się teraz bardziej nieograniczony, co przeszkadza rozwojowi roślin jadalnych. Adam i Ewa zgrzeszyli z nadzieją, że będą jak Bóg, ale wracają do prochu, skąd pochodzą. Spożycie owocu nie dało im życia, lecz śmierć i chaos.

To wszystko jest wyrazem tego, że ziemia jest teraz przeklęta z powodu grzechu człowieka. Ostatecznie wszystkie problemy, które mamy z przyrodą i ekologią mają swe źródło w pierwszym grzechu człowieka.

Człowiek nie umiera od razu, ale kiedyś umrze i powróci do prochu, co przypomina skąd pochodzi. Człowiek jest ściśle związany z ziemią. Przez zjedzenie owocu chciał być jak Bóg, chciał się wyrwać z miejsca, skąd pochodzi i do czego należy, odrzucając miejsce i rolę, daną mu przez Stwórcę. Śmierć uświadamia człowiekowi niemożliwość wyrwania się z miejsca i roli danej

przez Boga. Może myśleć, że jest jak Bóg, ale Stwórca mówi do niego: prochem jesteś i do prochu wrócisz.

3:20

Po ogłoszeniu sądu przez Boga, Adam nadaje nowe imię swej żonie: Ewa, co jest wyrazem i wyznaniem wiary. Adam zgrzeszył, śmierć stanowi karę i konsekwencję grzechu, ale on nie stracił nadziei. Inaczej niż Kain, który zgorzkniał po swoim grzechu, Adam ma świadomość, że zgrzeszył, ale też ma nadzieje, że Bóg jest łaskawy i mimo grzechu chce dać życie.

Imię Ewa (hebr.: *hawwâ*) oznacza *żyjąca* lub *dawca życia*. Jest matką wszystkich żyjących (hebr.: *hay*).

Imię Ewa wskazuje na to, że śmierć nie zwyciężyła, a fakt, że kobieta rodzi dzieci oznacza ostatecznie zwycięstwo nad śmiercią. To początek nadziei. Adam wyraża swoją wiarę w zwycięstwo Boga nad wrogiem, przez którego on sam został pokonany. W sądzie Bóg daje nadzieję. Robi to, wcale nie ze względu na to, że widział coś dobrego w Adamie i Ewie. Również nie dlatego, że nie traktowałby ich grzechu poważnie i patrzyłby na to przez palce. Bóg okazuje swą łaskę tylko ze względu na potomstwo, które zwycięży nad szatanem: na Jezusa Chrystusa.

3:21

Adam i Ewa wykonali ubrania z liści drzewa. Adam nie zabił zwierzęcia aby uzyskać odzież. Dla nas zabicie zwierząt jest normalnym a śmierć jest normalną częścią życia na ziemi. Adama miał świadomość, że śmierć jest skutkiem grzechu i karą za grzech. Jednak ubranie, które Adam i Ewa sami splekli z liści figowych nie nadawało się, więc Bóg sam ich ubrał w skórę zwierzęcia. Bóg uczynił to, czego człowiek sam nie mógłby zrobić. Człowiek nie radził sobie ze swoim wstydem, ale Stworzyciel rozwiązał ten problem. Dlatego ubranie jest znakiem łaski Bożej.

Przez grzech jednak człowiek nie może żyć w bliskiej społeczności z Bogiem, dlatego Pan wypędził człowieka z raj, miejsca społeczności, świątyni. W ten sposób też oczyścił ogród edeński, który jest świątynią, z tego, co nie jest święte (por. Jn. 2:12-17; Obj. 21:27).

3:24

Adam i Ewa zostali wygnani w kierunku wschodnim. *Iść w kierunku wschodu* w Starym Testamencie często oznacza wygnanie i brak błogosławieństwa. Dawid musiał uciekać z powodu buntu Absaloma (1 Sam. 15), w kierunku wschodu, zapowiadając wygnanie babilońskie, także w kierunku wschodu. Wejście do przybytku i do świątyni znajdowało się na stronie wschodniej, co oznacza, że wejście do świątyni, czyli do społeczności z Bogiem, stawowi powrót z wygnania. Przy wejściu do ogrodu Edeńskiego Bóg ustawił dwa cheruby. Są to istoty niebiańskie, których zadaniem jest ochrona świętości Boga. Sprawiają, że grzeszny człowiek nie mógł podejść do tronu świętego Boga. Dlatego na zasłonach i ścianach w przybytku i w świątyni jerozolimskiej znajdowały się obrazy cherubów, wskazując na to, że człowiek nie może podejść do Boga (II Mj. 26:1; Mt. 27:51; Hb 6:19; 9:3; Obj. 22:1-3, 14). Tak samo widzimy cheruby w Księdze Ezechiela (Ez. 28:14).

Przez swój grzech człowiek nie ma dostępu do wiecznego życia, ani do drzewa życia. Bóg umożliwia dostęp do życia, ale tylko w Boży sposób i Bożą drogą. Tą drogą jest Jezus Chrystus.

Wszelkie inne sposoby podejścia do Boga oznaczają bunt i kończą się śmiercią i sądem. Człowiek może wrócić do ogrodu, do społeczności z Bogiem, jeśli jego winy zostały w pełni zakryte, co zostało dokonane przez Jezusa Chrystusa, kiedy na krzyżu ostatecznie zwyciężył nad szatanem. Tylko przez Jezusa Chrystusa możemy zyskać utracony raj i powrócić do wiecznego życia z Bogiem.

Teologiczne tematy

Sąd Boży

Bóg nie jest tylko Tym, który daje życie i wszystko, czego człowiek potrzebuje, ale też Tym, który z przekonaniem sędzi grzesznika. Bóg sędzi, ponieważ jest w pełni sprawiedliwy, dlatego nie może udawać, że nie jest tak źle. W sądzie jednak Bóg też zbawia swoich

wybranych, dlatego w sądzie widzimy chwałę Bożą.

Łaska Boża

Wygnanie z raju jest też aktem łaski Bożej. Gdyby Adam i Ewa zostali w raju, mogliby jeść z drzewa życia i żyć wiecznie, co zabrałoby im wszelką nadzieję na odnowienie. Wieczne życie w stanie grzechu nie jest nadzieją lecz czymś strasznym. Dlatego śmierć stanowiąca sąd i karę, jednocześnie zawiera też nadzieję. Łaskę Bożą też widać w tym, że mimo faktu, iż praca na ziemi staje się trudna, nie jest jednak niemożliwa. Człowiek nadal może uprawiać ziemię i zbierać z niej plony. Tak samo fakt, że kobieta nadal może rodzić, chociaż w bólach, oznacza łaskę, bo ludzkość nie wymiera z powodu grzechu. Ostatecznie łaska Boża okazuje się w tym, że pokonuje szatana na krzyżu, przez co nie będzie miał już żadnej możliwości, aby zniszczyć Boże dzieło.

Równość i różność

Mimo grzechu, mężczyzna i kobieta nadal są równymi, mając jednak różne role. Apostoł Paweł pisze:

Nie masz Żyda ani Greka, nie masz niewolnika ani wolnego, nie masz mężczyzny ani kobiety; albowiem wy wszyscy jedno jesteście w Jezusie Chrystusie (Gal. 3:28).

Tekst ten nie oznacza, jak niektórzy twierdzą, że teraz kobiety i mężczyźni są równi w rolach. Wiele innych tekstów w Biblii jasno przeciwstawia się takiej idei. Równość w Chrystusie nie zmienia faktu, że nadal tylko kobieta rodzi dzieci i może być matką. Jest to rola, której mężczyzna nigdy nie może mieć, mimo równości. Paweł chce w tym tekście podkreślić, że jeśli chodzi o zbawienie, nie ma różnic. Paweł podkreśla, że zarówno mężczyzna, jak i kobieta są stworzeni na obraz Boga, i w równy sposób mają udział w zbawieniu i chwale (Rz. 8:17; 1 Piotra 3:7).

Pedro Snoeijer

Dłuższa wersja na blogu autora:
www.pedrosnoeijer.blogspot.com

Noty kazalne dla Listu do Hebrajczyków 11,1-19

(1) A wiara jest pewnością tego, czego się spodziewamy, przeświadczeniem o tym, czego nie widzimy. (2) Wszak jej zawdzięczają przodkowie chlubne świadectwo. (3) Przez wiarę poznajemy, że światy zostały ukształtowane słowem Boga, tak iż to, co widzialne, nie powstało ze świata zjawisk. (4) Przez wiarę złożył Abel Bogu wartościowszą ofiarę niż Kain, dzięki czemu otrzymał świadectwo, że jest sprawiedliwy, gdy Bóg przyznał się do jego darów, i przez nią jeszcze po śmierci przemawia. (5) Przez wiarę zabrany został Henoch, aby nie oglądał śmierci i nie znaleziono go, gdyż zabrał go Bóg. Zanim jednak został zabrany, otrzymał świadectwo, że się podobał Bogu. (6) Bez wiary zaś nie można podobać się Bogu; kto bowiem przystępuje do Boga, musi uwierzyć, że On istnieje i że nagradza tych, którzy go szukają. (7) Przez wiarę zbudował Noe, ostrzeżony cudownie o tym, czego jeszcze nie można było widzieć, pełen bojaźni, arkę dla ocalenia rodziny swojej; przez nią wydał wyrok na świat i odziedziczył usprawiedliwienie, które jest z wiary. (8) Przez wiarę usłuchał Abraham, gdy został powołany, aby pójść na miejsce, które miał wziąć w dziedzictwo, i wyszedł, nie wiedząc, dokąd idzie. (9) Przez wiarę osiedlił się jako cudzoziemiec w ziemi obiecanej na obczyźnie, zamieszkałszy pod namiotami z Izaakiem i Jakubem, współdziedzicami tejże obietnicy. (10) Oczekiwał bowiem miasta mającego mocne fundamenty, którego budowniczym i twórcą jest Bóg. (11) Przez wiarę również sama Sara otrzymała moc poczęcia i to mimo podeszłego wieku, ponieważ uważała za godnego zaufania tego, który dał obietnicę. (12) Przeto też z jednego człowieka, i to nieomal obumarłego, zrodziło się potomstwo tak liczne jak gwiazdy na niebie i jak piasek na brzegu morskim, którego zliczyć nie można. (13) Wszyscy oni poumierali w wierze, nie otrzymawszy tego, co głosiły obietnice, lecz ujrzeli i powitali je z dala; wyznali też, że są gośćmi i pielgrzymami na ziemi. (14) Bo ci, którzy tak mówią, okazują, że ojczyzny szukają. (15) I gdyby mieli na myśli tę, z której wyszli, byłiby mieli sposobność, aby do niej powrócić; (16) lecz oni zdążają do lepszej, to jest do niebieskiej. Dlatego Bóg nie wstydy się być nazywany ich Bogiem, gdyż przygotował dla nich miasto. (17) Przez wiarę Abraham przyniósł na ofiarę Izaaka, gdy był wystawiony na próbę, i ofiarował jednorodzonego, on, który otrzymał obietnicę, (18) do którego powiedziano: Od Izaaka nazwane będzie potomstwo twoje. (19) Sądził, że Bóg ma moc wskrzeszać nawet umarłych; toteż jakby z umarłych, mówiąc obrazowo, otrzymał go z powrotem.

Autor.

Kościół, czy to z zachodu czy wschodu, długo i zażarcie bronił (niektóre nadal bronią) ich punkt widzenia co do autora listu do Hebrajczyków. Jedne przypisywały (czy nadal przypisują) ten list apostołowi Pawłowi; inne kontestują ten fakt, nie krytykując jednakże miejsca tego dokumentu w kanonie Ksiąg Świętych.

Dzisiaj egzegeci są w większości przypadków zgodni co do faktu, że tekst listu nie jest autorstwa Pawła. Ogólny klimat listu, tak na poziomie literackim, jak językowym, czy też obfite cytaty ze Starego Testamentu, nie odpowiadają – zgodnie z ich opiniami – temperamentowi Apostoła.

Jest jednak prawdą, że zawartość świadczy o rozumieniu Chrystusa, wiary, wytrwałości i oddaniu się, które są raczej pawłowe. Z tego też faktu można, wraz z Lutrem, przypisać ten list jednemu z towarzyszy Pawła.

Odbiorca i projekt.

W tym także przypadku rzeczy są dość płynne. Imię Hebrajczyków jest dane mu, choć nigdzie nie ukazuje się w tekście. Jednakże zawartość listu, szczególnie wezwanie do wytrwałości i do rozwoju w wierze, pozwala przypuszczać, że list ten był adresowany do wspólnot chrześcijańskich, które ryzykowały powrót do dawnych praktyk religijnych.

Autor ukazuje, z siłą, że powrót do dawnych praktyk ofiarnych jest równoznaczny z ponownym ukrzyżowaniem Chrystusa. Oznacza to zapomnienie tego, dla czego On umarł i co ta śmierć nam objawia.

Struktura

Jeżeli, na pierwszy rzut oka, struktura i styl wydają się trudne do uchwycenia, ukazuje się jednakże, że list jest bardzo solidnie ustrukturyzowany.

Poza kompozycją nazywaną symetryczną, autor używa takich procesów literackich jak inkluzja, powtórzenie, paralelizmy, obwieszczenie

tematu, czy też jeszcze używanie słownictwa charakterystycznego jak na przykład w rozdziale 11 intensywne używanie słowa „wiara”. Wynika z takiego postępowania każdorazowe podkreślanie tematu w bardzo charakterystyczny dla listu sposób.

Kontekst naszego fragmentu.

Tuż przed naszym tekstem, jest przypomniane w rozdziale 10, że tylko tą ofiarą, która zbawia wierzącego, jest śmierć Chrystusa. Wszystkie inne formy ofiary, wszystkie inne próby zbliżenia się do Boga, odmienne od wcześniej wspomnianej, są na próżno. Chrystus jest jedynym pośrednikiem. Następuje po tym zachęta do życia przed tą skandaliczną śmiercią i przez wiarę.

Tekst.

Rozdział 11 w swej całości jest podporządkowany rytmowi nadawanemu przez słowo „pistis” (wiara). Przed pójściem dalej w tekście, należy zatem zrozumieć to słowo.

Termin grecki ma swoje korzenie w indoeuropejskim „bheidh”, tłumaczonym w języku greckim przez „pith”, które wyraża ideę zaufania, ale także przekonania.

Korzeń „pith” oznacza: przylgnąć, przywiązać się. Daje ono czasownik: „peitho”, który oznacza: przekonywać, przekonywać, naginać, ale także wierzyć, zawierzać się, oddawać się komuś, dawać się przekonać, być zaangażowanym, zdeteminowanym.

Słowo „pistis” jest prawdopodobnie zbudowane na tym źródłosłowie. I tłumaczy rzeczowniki wiary, zaufania, wierności, przysięgi, zaangażowania oraz czasownik „pisteuo” tłumaczy wierzyć, powierzać się.

Język łaciński wytłumaczy pistis przez fides, która oznacza wiarę, zaufanie, zawierzenie lub wierność.

Warto zauważyć, że tłumaczenie łacińskie nie ma żadnej konotacji religijnej, co także jest interesujące dla potencjalnego głoszenia.

Pokładać zatem zaufanie w Bogu nie ma zatem nic w sobie „religijnego”! Mieć zaufanie oznacza akt naturalny, prosty, jak dziecko ma zaufanie do swoich rodziców.

Relacja z Bogiem jest zatem stwierdzona jako relacja w pełni „zwykła”.

Całość tekstu jest zatem przeniknięta tym terminem. Przeczytawszy kilka wersetów można odnieść wrażenie, że autor próbuje zaświadczyć o naturze wiary. Świadczenie o sensie nie daje żadnej jej definicji. Nie można jej ograniczyć słowami, można objawić jej ślady po prostu w egzystencji wierzącego.

Wiara nie może być zatem dowodem; jest ona jedynie gwarancją rzeczywistości tego, w co (w Kogo) się wierzy. Jest ona pewnością, zapewnieniem zawsze pełnym wrażliwości, że Ktoś niezwykle ważny jest fundamentem naszego istnienia.

W wersety 4 do 12, a potem 17 do 19 zauważa się następstwo przykładów, które stwierdza wreszcie dobrotliwość Boga dla ludzkości.

Przykłady wybrane świadczą chronologicznie, że wiara jest motorem ich działań, motywem ich zachowań.

Przykłady dotyczą Abła, Henocha, Noego, a następnie Abrahama. Stary Testament nie mówi o ich wierze w sensie ścisłym. Nasz tekst natomiast przypisuje każde działanie/sytuację aktowi wiary.

Znajdujemy się zatem tutaj w obecności pisma, które poddaje releksurze własną historię życia poprzez interpretację chrześcijańską. Ta releksura potwierdza z siłą, że przedmiot wiary jest wspólny zarówno staremu, jak i nowemu przymierzu.

Ważne jest szczególnie to, że Chrystus jest obecny, zanim pozostali Go poznają...

Ukazuje się przez Ducha Świętego.

Wiara ukazuje się pod wieloma aspektami. Wraz z ofiarą Abła, wiara jest wyrazem nadziei: nadzieja, że jeśli coś wydarzy się, to Bóg sam zaangażuje się, by przywrócić sprawiedliwość. Z przykładem Henocha, wiara jest obecna pod formą obietnicy.

Noe, jeśli chodzi o niego, dowodzi swojej wiary konstruując arkę. Jego wiara pozwala mu umknąć przed dramatyczną przyszłością. Z Abrahamem, jest ona czymś, co popycha do pójścia w drogę, do wyruszenia ścieżką tak dramatyczną, jak i duchową.

W każdym z tych przypadków wiara ukazuje się jako coś, co pozwala człowiekowi przekroczyć śmierć, bez poddania się jej.

To znaczy, że z obietnicą śmierci, śmierć nie jest jednocześnie końcem egzystencji.

Ta idea śmierci przewyższona przez wiarę jest oddana w wersetach 13 do 16. Pojawia się tam w formie przekonania, że obietnice Boże realizują się. Człowiek przyjmuje je całym swoim życiem, przez wiarę. Ma nadzieję, że świat, stworzenie Boże, nie jest tym, które widzi, ale jest tym, który ma przyjść.

Ścieżki dla kazania.

Fragment ten nie jest bardzo łatwy do głoszenia, ponieważ czytelnik jest szybko przejęty ideą, że podane przykłady wiary, bardzo konkretne, wydają się już wszystko mówić. Należy jednak zwrócić uwagę na elementy szczególnie mocne, zawarte w wersetach 1 do 3 i 13 do 16.

W oparciu o te grupy wersetów można rozwinąć idee: wiary jako nadziei z Ablem, jako obietnicy z Henochem, jako miłości do sprawiedliwego z Noem. Kaznodzieja może oddać się dość trudnemu ćwiczeniu, ale jednocześnie pasjonującemu: mówić o tym, czym może być wiara.

Idea dominująca jest bardzo ciekawa: wiary nie można zamknąć o jednej formuły, schematu czy formy wyrazu. Już nawet przez samą etymologię słowa można zauważyć niezwykłą różnorodność wiary.

W wierze można zauważyć jej delikatność, wrażliwość, a jednocześnie niezwykłą jej siłę. Wrażliwość, to jak miłość, która angażuje narzeczonych na wspólną drogę życia i siłę,

ponieważ jest wypełniona ufnością, którą pokładają w sobie wzajemnie.

Przed wszystkim rozważanie o wierze pozwala podkreślić, że jest ona jedyną odpowiedzi, którą wierzący może dać łasce, którą otrzymuje od Pana.

Jest ona jedyną i wyłączną możliwością zawiązania relacji w prawdzie (to znaczy bez szukania otrzymania czegokolwiek) z Bogiem.

Werset 3 daje także inną możliwość kazania. Daje możliwość ukazania, że świat, będąc projektem i stworzeniem Bożym, ten który się widzi, nie jest ostateczną rzeczywistością. Werset ten może być okazją do zachęcenia zgromadzenia do zaakceptowania, że to, na czym buduje się inny, nie jest to, co on robi, ale to, kim jest: istotą ludzką. Daje on okazję do przypomnienia, że zbawienie nie jest z tego, co robimy, ale z tego co otrzymujemy: łaskę, gdy jesteśmy dziećmi Bożymi, w wierze oddanymi naszemu Panu.

Poprzez wersety 13 do 16 jest także możliwym orientowania kazania na ideę, że Królestwo Boże nie jest z tego świata, że wierzący jest tylko pielgrzymem, ale że świat przyszły konstruuje się już dzisiaj.

Wreszcie warto poczynić jeszcze jedną uwagę, że całość tych wersetów świadczy o wielkiej prawdzie: ten, który pokłada jego pewność w Bogu (który objawia się w Jezusie Chrystusie) ma życie wieczne!

Tomasz Pieczko

Dalsze rozważania biblijne oraz inne artykuły teologiczne na blogu autora:
www.blogpastoratomaszpieczko.blogspot.com